

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

25. De peccato non sanctificandi festa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De peccato non sanctificantis festa.

CAPVT XXV.

Non sanctificare festa, ex genere suo mortale est, cum sit contra diuinum preceptum. Excusatur tamen ob materiae leuitatem. Cum enim aliquod opus paruum est, non est mortale: vade tonfori, vnum in die festo tondere ob aliquam commoditatem, quia non illi vacauit, vel nullum est peccatum, aut ad summum veniale. Cum tamen materia est magna, vel continua, quia singulis diebus fit, tunc mortale est, nisi excusetur in sequentibus casibus, in quibus licet absque peccato in die festo operari seruilia.

Primus est, in Dei cultum: cum enim opera seruilia immediate in Dei cultum ordinantur: nec nisi in festo fieri possunt, licita sunt, vt sonare campanas, portare cruces, & similia. Dixi, quae immediate ordinantur: nam remota opera, vt colere agros ecclesiarum, aut aedificare ipsorum domos non licet, nisi alicuius ecclesiae pauperis nimis, cui aliter vix subueniri potest. Dixi etiam, quae in festo fieri debent: nam coquere hostias, ornare templorum parietes non licet in die festo, cum fieri possunt ante festum; secus, quando non ita fieri poterunt: quamuis quocumque modo ista facere, etiam cum ante fieri possent, ex se non sit mortale peccatum.

Secundus casus est, ob necessitatem. Est autem multiplex necessitas.

Prima corporalis propria. Ob hanc enim licet operari. Vnde, licet pauperi, qui aliter non potest ali, nisi manuum labore diurno, etiam in festo laborare secrete ratione scandali, dum tamen sacrum audiat prius. Altera necessitas est corporalis proximi, puta, infirmitas, ratione cuius licet omnia opera ad hanc necessaria adiuuere. Vnde, excusantur medici, tonfores, pharmacopolae, & alij suam ad hoc operam exhibentes: Excusantur etiam notarij testamenta conficientes: Est etiam necessitas proximi, corporalis victus, ratione cui excusantur qui viues vendunt, occidunt animalia, & vendunt necessaria illis rebus festiuis ad victum.

Tertia necessitas est rei propriae, vel proximi. Vnde, licet, ne minimum aliquod homo patiat in re, operari in die festo, cum probabiliter pateretur damnum, nisi illa opera fierent. Vnde, licet in tempore messis metere, & tempore autumnii se-

re, cum timetur periculum aliquod temporis non oportu-
ni; & ratione huius excusantur operarij, quorum opera inter-
mitti non possunt absque damno: vt, qui vitrum fundunt, &
qui nauigant, & similes.

Quarta est, ad euitandum damnum corporis. Vnde, in
tempore belli aggeres necessarios struere, muros ædificare, &
similia.

Quinta necessitas est, cum perditur occasio magni lucris,
in piscatione alecum, & thynnorum, qui non nisi certis diebus
veniunt, tunc licet piscari in die festo, & licet de ferijs.

Sexta est vis, seu violentia: vt, cum famuli, vel serui, labo-
rare in die festo coguntur à dominis. Nauarr. c. 13. nu. 7. quod
intellige de obligatis ad seruiendum, dum modo non cogun-
tur à dominis in fidei contemptum: tunc enim mors potius est
obeunda. In his omnibus necessitas excusat.

Tertius casus est pietas, in bonum, & vtilitatem proximi
digentis. Vnde, licet sepelire mortuos. Licet etiam pro egenis
laborare, dum modo in graui necessitate sit, alias non. Vnde,
dicit Caietanus, non licere vias sternere publicas pro viaribus,
aut pontes erigere, nisi urgeat necessitas, cum alio tempo-
re fieri possunt.

Quartus est, bonum Reipublice, vnde, licet istis viaribus
publicis, in Reipublice vtilitatem, iter conficere. Licet etiam
in publicis solennitatibus preparare vias, & construere loca
pro spectaculis, quando non possunt fieri nisi in ipso festo.

Quintus casus est, Pontificis, aut Episcopi licentia expressa,
cum id concedit, aut virtualis, cum aliqua opera videt, &
dissimulat. In his casibus licet in festo operari, extra
quos non licet, sed seruanda sunt
modo prædicto.

(. .)

Laus Deo. Finis libri Quartii.